Täysistunto

Torstai 27.2.2020 klo 16.01—19.19

6. Lakialoite laeiksi rikoslain 34 a luvun ja kansalaisuuslain 33 a §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 41/2019 vp Pia Kauma kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan myös keskustelu päiväjärjestyksen 7. asiasta. Keskustelun aloittaa lakialoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Kauma, ja sen jälkeen edustaja Vestman esittelee omansa. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.22 **Pia Kauma kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen terrorismilait ovat jälkijättöisiä ja liian lepsuja. Ne vaativat pikaista saattamista eurooppalaiselle tasolle. Terrorismilait ovat viime vuoden lopulla ja tämän vuoden alussa olleet esillä erityisesti liittyen Koillis-Syyriassa al-Holin leirillä oleviin vierastaistelijoihin ja heidän perheisiinsä. Kansalaisten turvallisuuden ja järjestelmän oikeudenmukaisuuden takia on tärkeää, että nämä henkilöt saatetaan vastuuseen mahdollisista teoistaan, jos ja kun he palaavat Suomeen. Se edellyttää, että meillä on valmiudet tähän myös lainsäädännön puolesta. Esimerkiksi presidentti Niinistö on ottanut asiaan voimakkaasti kantaa useaan otteeseen ja viimeksi valtiopäivien avajaisissa. Hän on muun muassa todennut, että terrorismilainsäädäntömme ei ole valmis vaan vaatii tiukennuksia.

Arvoisa puhemies! Al-Hol ei kuitenkaan ole ainoa syy, jonka vuoksi lakeja on uudistettava. Kyse on terroritekojen tehokkaasta ennaltaehkäisemisestä. Meillä on tällä hetkellä kriminalisoitu muun muassa terroristisen toiminnan rahoittaminen ja terroristiseen toimintaan rekrytointi, mutta terroristijärjestöön kuulumista tai terroristijärjestön toimintaan osallistumista ei ole kriminalisoitu. Erityisesti terroristijärjestöön kuulumista on perusteltu sillä, että tunnusmerkistö olisi vaikea määritellä siten, että perustuslain vaatimukset täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta täyttyvät.

Käsittelyssä onkin nyt lakialoite terroristisen järjestön toimintaan osallistumisen kriminalisoinnista eli käytännössä rikoslain 34 a luvun ja kansalaisuuslain 33 a §:n muuttamisesta. Aloitteen tarkoitus on tiukentaa terrorismilakeja siten, että terrorismiryhmän toimintaan osallistumisesta voitaisiin tuomita vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi vankeuteen. Lisäksi kaksoiskansalaisuuden omaava henkilö voisi menettää Suomen kansalaisuuden, jos hänet on tuomittu vähintään kahden vuoden mittaiseen vankeus- tai yhdistelmärangaistukseen. Tähän mennessä edellytyksenä on ollut vähintään viiden vuoden vankeus- tai yhdistelmärangaistus.

Arvoisa puhemies! Perustelu siitä, että terroristijärjestöön kuulumista ja terroristitoimintaan osallistumista ei voisi kriminalisoida, ei ole pitävä. Tähän on ottanut julkisuudessa kantaa viimeksi alkuvuodesta muun muassa rikosoikeuden professori Kimmo Nuotio. Hän on pitänyt mahdollisena terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisointia, vaikka muutoksen tekeminen lainsäädäntöön ei olisikaan yksinkertaista. Lainsäädäntöön voitaisiin hänen mukaansa listata nimeltä asetuksella ne terroristijärjestöt, joihin kuuluminen on rangaistavaa, ja kriteeristö terroristijärjestöön kuulumisesta voisi toisaalta muodostua esimerkiksi siitä, että henkilö osoittaisi omalla toiminnallaan sitoutuneensa järjestön toimintaan. Hän on myös todennut, että lainsäädäntöön olisi otettava jotain toimintaan osallistumiseen viittaavaa.

Arvoisa puhemies! Juuri näin on tässä lakialoitteessa ajateltu toimia. Terroristijärjestön määritelmä ei tässä lakialoitteessa ole mielivaltainen tai suurpiirteinen vaan tarkkarajainen ja täsmällinen. Terroristijärjestöksi tai terroristeiksi katsotaan kuuluviksi EU:n laatiman terroristiluettelon mukaisesti terroritekoihin osallistuneet henkilöt, ryhmät ja yhteisöt sekä toisaalta henkilöt ja ryhmät, joilla YK:n turvallisuusneuvosto on todennut olevan yhteyksiä terrorismiin ja joille se on määrännyt seuraamuksia.

Arvoisa puhemies! Olen viime vuodesta lähtien toiminut Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyjin terrorisminvastaisessa komiteassa ja osallistunut sitä kautta erilaisiin terrorismin torjuntaa ja radikalisaatiota käsitteleviin kokouksiin. Tätä kautta olen saanut muun muassa tietoa muiden maiden lainsäädännöstä. Toisin kuin meillä, terroristijärjestöön kuuluminen on jo kriminalisoitu useissa Euroopan maissa, kuten Norjassa, Tanskassa ja Ranskassa.

Norja sai uuden terrorismilainsäädännön vuonna 2013. Terrorismia koskevan kappaleen 18 mukaan rangaistavaa on sekä värväytyminen että terrorijärjestöön kuuluminen. Sen mukaan yhteensä 11 henkilöä on jo tuomittu kytköksistä Isisiin.

Tanskassa terrorijärjestöön kuuluminen on kriminalisoitu rikoslain 114 §:n mukaan jo vuonna 2002. Sen pohjalta on tuomittu useita henkilöitä terroristijärjestöön kuulumisesta, siihen värväytymisestä, toiminnan rahoittamisesta tai terroristisen tekojen suunnittelusta.

Ranskan rikoslaissa puolestaan osallistuminen minkä tahansa muodostetun ryhmän toimintaan, jolla on terroristisia tavoitteita, jotka mainitaan rikoslain aiemmissa artikloissa, katsotaan terroristiseksi toiminnaksi.

Yhtenä esimerkkinä Euroopan ulkopuolelta voi mainita Kanadan. Kanadassa henkilö, joka tietoisesti osallistuu terroristiryhmän toimintaan suoraan tai epäsuorasti terroristiryhmän kyvyn parantamiseksi ja terroristisen toiminnan edistämiseksi tai sen toteuttamiseksi, on syyllinen rikokseen, josta voi seurata kymmenen vuoden vankeustuomio.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteeni toinen kohta liittyy kansalaisuuden menettämiseen. Kansalaisuuden menettämisen perusteista säädetään kansalaisuuslaissa. Sitä, mitä kansallisella lailla voidaan säätää kansallisuuden menettämisen perusteista, määrittelee eurooppalainen kansalaisuusyleissopimus. Lainsäädäntöä on muutettava siten, että kansalaisuuden menettämisen perusteita koskevien rikosten listaan lisätään uusi kohta: terroristiryhmän toimintaan osallistuminen. Lisäksi vähintään viiden vuoden pituista vankeus- tai yhdistelmärangaistusta on lyhennettävä siten, että kansalaisuuden voisi menettää jo kahden vuoden pituisesta vankeus- ja yhdistelmärangaistuksesta. Kansalaisuuden menettäminen voisi koskea vain sellaista henkilöä, jolla olisi myös jonkin toisen valtion kansalaisuus. Myös syntyperäinen Suomen kansalainen voisi menettää kansalaisuuden mainituilla perusteilla, ja päätöksen tekisi Maahanmuuttovirasto, kuten nytkin.

Arvoisa puhemies! Euroopan neuvoston yleissopimuksen vuoden 2015 lisäpöytäkirjassa edellytetään ryhtymään toimenpiteisiin, joilla varmistetaan terroristiseen toimintaan osallistumisen kriminalisointi, kun kyse on lainvastaisesta tai tahallisesta teosta. Tavoite on taata viranomaisille riittävät toimivaltuudet, jotta terroriteot voidaan välttää ennakolta. Ikävä kyllä, joudumme toteamaan, että Suomi on toteuttanut lähinnä eurooppalaiset ja kansainväliset kriminalisointivelvoitteiden minimit. On myös huomattava, että toisin kuin verrokkimaissa, Suomessa rikoksesta ei ole tuomittu ainuttakaan Irakin ja Syyrian konfliktialueelta omaehtoisesti palanneista henkilöistä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tällä viikolla antamansa tiedotteen mukaan asettamassa työryhmää pohtimaan, pitäisikö Suomen terrorismilainsäädäntöä tiukentaa. Kysymyksenasettelun ei pitäisi olla, pitäisikö tiukentaa, vaan se, millä tavoin ja miten paljon terrorismilainsäädäntöä tulee tiukentaa. Olemme olleet jälkijättöisiä lainsäädännössämme tähän saakka, eli asioihin on herätty vasta, kun on liian myöhäistä. Terrorismin torjunnan toimintaympäristö on Suomessa nopeassa muutoksessa, ja terrorismin aiheuttamat uhat ovat muuttuneet ja monipuolistuneet. Kokoomus on tällä viikolla esittänyt seitsemänkohtaisen ohjelman terrorismilainsäädännön uudistamiseksi. Tämän lakialoitteen voi katsoa kuuluvaksi tähän kokonaisuuteen.

Samalla on muistettava, että terrorismin uhka voi olla yhtä lailla sisäinen kuin ulkoinen. Vierailin äskettäin Norjassa Utøyan saarella, missä syntyperäinen norjalainen surmasi julmalla tavalla 69 työväenpuolueen leirillä ollutta nuorta ja lisäksi kahdeksan henkilöä Oslon keskustassa. Terrorismilakien ajantasaisuus yksinään ei olisi riittänyt torjumaan tätä tekoa. Keskeistä on myös radikalisaation ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä varhaisiin huolestuttaviin merkkeihin ja siten myös juurisyihin reagointi. Norjassa esimerkiksi poliisien määrää nostettiin merkittävästi tämän tapahtuman jälkeen. On myös oltava oikealla tavalla erikoiskoulutettuja joukkoja sekä kalustoa, jotta tilanteessa voidaan toimia riittävän ripeästi.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi totean, että olipa kyse ulkoisesta tai sisäisestä uhasta, terroristiseen toimintaan osallistuvat henkilöt on saatava tehokkaaseen rikosoikeudelliseen vastuuseen. Suomi ei saa olla eurooppalainen edelläkävijä sinisilmäisyydessä. Toivon, että oikeusministerin asettamassa työryhmässä otetaan huomioon lakialoitteen määrittelyt ja huomiot lainsäädännön ajan tasalle saattamisesta. Se on meidän kaikkien velvollisuus.

18.32 **Heikki Vestman kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Maailmassa on myös pahuutta, eikä pelkkä hyväntahtoisuus sitä karkota. Hyvää on pakko suojata, tiukasti, jos siitä halutaan pitää kiinni.” Näin totesi taannoin tasavallan presidentti Niinistö. Tähän näkemykseen on helppo yhtyä. Se maailman mittakaavassa poikkeuksellinen hyvä ja kallis, mikä meillä täällä Suomessa on — arvomme, läheisemme, turvallisuutemme — tarvitsee toisinaan suojakseen kovia keinoja. Kovaa kansainvälistä terrorismia ei kukisteta pehmeillä keinoilla.

Suomen terrorismintorjuntaan liittyvä lainsäädäntö on jäänyt muista Pohjoismaista ja Euroopasta jälkeen. Maamme terrorismilait ovat lepsumpia kuin verrokkimaiden. Suomi on toteuttanut lähinnä kansainvälisten ja eurooppalaisten velvoitteiden vähimmäisvaatimukset. Edellinen hallitus teki tarpeellisia kiristyksiä terrorismilakeihin, mutta tämä työ jäi kesken. Nykyinen hallitus on valitettavasti tähän saakka vaikuttanut jopa naiivilta terroris-

min suhteen. On näyttänyt siltä, että Suomi on yrittänyt tosissaan tavoitella sinisilmäisyyden euroopanmestaruutta.

Suojelupoliisin arvion mukaan terrorismin uhka Suomessa on tasolla ”kohonnut”. Supo seuraa julkisuudessa olleiden tietojen mukaan satoja henkilöitä, jotka toimivat terrorismin hyväksi. Suomen on reagoitava nyt eikä sitten, kun on liian myöhäistä.

Supon mukaan Suomesta on lähtenyt Syyrian ja Irakin konfliktialueille yli 80 tunnistettua henkilöä, joista arviolta noin 20 on jo palannut Suomeen. Todennäköisesti lähtijöitä on ollut enemmän. Monet heistä ovat palvelleet Isis-terroristijärjestöä. Nämä henkilöt ovat siis omasta vapaasta tahdostaan lähteneet palvelemaan maailman raakalaismaisinta terroristijärjestöä ja äärimmäisiin hirveyksiin syyllistynyttä kalifaattia. Hirmujärjestö haluaa julkilausutun tavoitteensa mukaan brutaaleilla keinoilla tuhota vääräoppiset.

Terrorismia palvelemaan lähteneet ovat kääntäneet selkänsä suomalaiselle yhteiskunnalle ja arvoillemme. He ovat lähteneet avoimeen taisteluun toisten ihmisarvoa, vapautta, koskemattomuutta, turvallisuutta ja demokratiaa vastaan. Eikö oikeudenmukainen rangaistus tällaisesta toiminnasta ole passin poistaminen, kansalaisuuden menetys? Ei voi olla niin, että käännämme perusoikeudet näitä itseään vastaan ja annamme terrorismin rakentaa pesää yhteiskuntamme perustan suojaamana. Lakialoitteillamme puutumme juuri tähän.

Arvoisa puhemies! Ulkomailla tehdyille terrorismirikoksille tyypillistä on näytön vaikeus. Vierastaistelijaksi lähteminen voi kuitenkin tulla nykyisin rikoksena rangaistavaksi myös matkustamisena terrorismirikoksen tekemistä varten. Lakialoitteissamme esitetään kansalaisuuden viemistä henkilöltä, joka on saanut tuomion matkustamisesta terrorismirikoksen tekemistä varten. Vastaavanlainen laki on säädetty Tanskassa.

Suomea sitovassa eurooppalaisessa kansalaisuusyleissopimuksessa lähtökohtana on kansalaisuuden pysyvyys. Sopimus kuitenkin mahdollistaa kansalaisuuden menettämisen perusteeksi henkilön käyttäytymisen tavalla, joka vakavasti vaarantaa sopimusvaltion elintärkeitä etuja. Tämän jouston pohjalta vuoden 2019 lainmuutoksen perusteella kansalaisuuden voi menettää henkilö, joka on syyllistynyt Suomen elintärkeitä etuja vastaan kohdistuneeseen vakavaan maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikokseen, joista on säädetty ankarimmaksi rangaistukseksi vähintään kahdeksan vuotta, ja joka on tuomittu vähintään viiden vuoden vankeus- tai yhdistelmärangaistukseen.

Lainsäädäntöä tulee nyt edelleen tiukentaa siten, että kansalaisuuslain 33 a §:ään kirjattuja kansalaisuuden menettämisen perusteita laajennetaan ja rikosten listaan lisätään matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten. Kansalaisuusyleissopimus mahdollistaa tällaisen lain, kuten aiemmin Tanskassakin on tulkittu. Kansalaisuuden poistaminen on kansainvälisten velvoitteiden vuoksi mahdollista vain kaksoiskansalaiselta.

Lisäksi lakialoitteessa esitetään, että kansalaisuuslain nykyistä edellytystä vähintään viiden vuoden pituisesta vankeus- tai yhdistelmärangaistuksesta lyhennetään siten, että kansalaisuuden voisi menettää jo kahden vuoden pituisesta vankeus- tai yhdistelmärangaistuksesta.

Kolmanneksi esitämme, että matkustamisesta terrorismirikoksen tekemistä varten koskevan rikoslain 34 a luvun 5 b §:n rangaistussäännöstä kovennetaan siten, että tekoon syyllistynyt tuomittaisiin jatkossa vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi. Rangaistusasteikon tiukentaminen on perusteltua muun muassa teon tuomittavuuden perusteella. Suomella on matkustamisrikoksen rangaistusasteikon osalta laaja kansallinen liikkumavara, ja sitä pitää hyödyntää.

Arvoisa puhemies! Terrorismin torjuntaa koskevassa lainsäädännössä Suomessa perusongelma on se, että Suomessa kynnys saada tuomiolle terroristiseen toimintaan osallistunut tai sitä suunnitteleva on aivan liian korkea. Kuvaavaa on, että ainutkaan Syyrian tai Irakin konfliktialueelta palannut henkilö ei ole saanut Suomessa tuomiota, vaikka syytteitä on terroristirikoksesta nostettu. Muun muassa terroristisen tarkoituksen osoittaminen voi olla vaikeaa. Suomen tuleekin tehdä myös uusia kriminalisointeja, joissa puututaan tosiasialliseen terroristiseen toimintaan mutta joissa terroristista tarkoitusta ei tarvitse osoittaa.

Edustaja Kauma esitteli edellä lakialoitteemme, joka koskee terroristijärjestön toimintaan osallistumisen kriminalisointia. Terroristijärjestön toimintaan osallistuminen ja kuuluminen terroristijärjestöön on nimenomaisesti kriminalisoitu useissa länsimaissa, kuten Norjassa, Tanskassa, Ranskassa ja Kanadassa. Näissä maissa terroristijärjestöön kuulumisesta on myös annettu tuomioita. Suomi ei ole onnistunut aiemmista yrityksistä huolimatta kriminalisoimaan terroristijärjestöön kuulumista, vaikka Euroopan neuvoston terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan yleissopimuksen lisäpöytäkirja tähän itse asiassa velvoittaakin.

Pidän selvänä, että Suomessa terroristijärjestön toimintaan osallistuminen voidaan kriminalisoida tavalla, joka täyttää kriminalisoinnin täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Tämä on vain tahdosta kiinni.

Uuden kriminalisoinnin lisäksi esitämme lakialoitteessa terroristijärjestön toimintaan osallistumisen lisäämistä niiden rikosten joukkoon, jotka johtavat kansalaisuuden menettämiseen.

Arvoisa puhemies! Nyt lähetekeskustelussa olevat lakialoitteemme terroristilakien kiristämisestä ovat keskeinen osa kokoomuksen tällä viikolla julkaisemaa toimenpidelistaa terrorismin torjumiseksi. Me kokoomuksessa haluamme, että Suomi säilyy turvallisena maana jokaiselle. Haluamme, että Suomi toimii terrorismin torjumiseksi hyvän sään aikana.

Samana päivänä, kun kokoomus julkaisi listansa, hallitus kertoi perustaneensa työryhmän arvioimaan terrorismirikosten sääntelyä. Asian arviointi ei nyt riitä, sen sijaan tarvitsemme tekoja. Kokoomuksen seitsemän kohdan toimenpidelista on konkreettinen, toteuttamiskelpoinen, huolella valmisteltu ja on hallituksen käytettävissä. [Ari Koponen: Ei näy ketään hallituspuolueista!]

18.40 **Jussi Halla-aho ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajat! Nyt käsittelyssä olevat edustajien Kauma ja Vestman lakialoitteet kohdistuvat todelliseen ongelmaan ja ovat siksi kannatettavia. On harmillista, että näitä kokoomuksen esittämiä uudistuksia ei toteutettu viime kaudella, jolloin ilmapiiri sekä oikeus- että sisäministeriössä olisi ehkä ollut otollisempi kuin se on tällä hetkellä.

Suomesta on tullut jihadistien turvasatama, josta käsin voi organisoida ja rahoittaa terroristista toimintaa ulkomailla, josta voi lähteä osallistumaan tällaiseen toimintaan ja jonne voi palata jäähdyttelemään, kun sotaonni kääntyy ja olo käy epämukavaksi.

Syyrian sisällissota ja Isisin kalifaatti ovat tehneet asian ajankohtaiseksi, mutta ilmiöhän ei ole uusi. Jo toissa vuosikymmenellä Suomesta ja muista Pohjoismaista matkustettiin Somaliaan katkomaan kurkkuja terroristijärjestö al-Shabaabin riveissä. Suomen lainsäädäntö ei tosiaan ole ajan tasalla eikä edes samalla tasolla kuin muualla Euroopassa. Yhtäkään Suomesta lähtenyttä ja tänne palannutta jihadistia ei ole saatu edes syytteeseen, tuomioista puhumattakaan. Kansainväliseen terrorismiin voi siis käytännössä osallistua ilman pelkoa seurauksista ja vieläpä sosiaaliturvan varassa.

Epäilen kuitenkin aloitteessa esitettyjen toimien vaikuttavuutta. Pitävää näyttöä kaoottisilla sota-alueilla tehdyistä rikoksista on vaikeaa hankkia. On vaikeaa näyttää toteen, että henkilö on oleskellut alueella juuri tietyssä tarkoituksessa. Suomen kansalaisuus voidaan peruuttaa vain henkilöltä, jolla on myös jonkun muun maan kansalaisuus, ja kansalaisuuden menettämisen kynnys olisi erittäin korkea, mikä tietysti perusoikeuksien näkökulmasta on perusteltuakin.

Islamistinen terrorismi kumpuaa islamista ja sen takapajuisista tulkinnoista. Suomeen tulee runsaasti ihmisiä Somalian ja Irakin kaltaisista maista, joissa tällainen kehitysmaaislam on valtavirtaa. He tuovat mukanaan maailmankatsomuksen, joka ehkäisee integroitumista, ja heikko integroituminen puolestaan lisää radikalisoitumista. Tällaisen maahanmuuton salliminen on ongelmien kerjäämistä, ja siksi sitä on pyrittävä estämään, kuten perussuomalaiset ohjelmassaan esittävät. Maahanmuuttolainsäädäntö vaatii muutoksia, mutta pitkälle päästäisiin jo sillä, että nykyistä lainsäädäntöä tulkittaisiin järkevämmin. Toiseksi, Suomesta on tehtävä epäsuotuisa ympäristö konservatiiviselle islamille. Konkreettisia toimia ovat esimerkiksi kasvot peittävien huntujen kieltäminen, lasten sukuelinten silpomisen eksplisiittinen kriminalisoiminen ja moskeijoiden ja koraanikoulujen kontrolloiminen. Ja kolmanneksi, Suomen kansalaisuuden alennusmyynti on lopetettava. Suomen passi on yksi maailman vahvimmista matkustusasiakirjoista. Silti Suomi jakaa passeja nopeammin ja löyhemmin kriteerein kuin juuri mikään muu länsimaa. Kansalaisuuden saamiseen vaadittavaa asumisaikaa pitää pidentää vähintään 10 vuoteen, kuten perussuomalaiset ovat vaatineet. Ja kansalaisuuden pitää olla palkinto toteutuneesta kotoutumisesta, ei jotain, millä maanitellaan tulijaa kotoutumaan.

Arvoisa puhemies! Terrorismi on vain yksi radikaaliin islamiin liittyvä ongelma. Yhtä vakavia tai vakavampia seurauksia ovat yhteiskunnan gettoutuminen ja kasvavat sosiaaliturvakustannukset. Näitä ongelmia on paljon helpompaa ja halvempaa estää syntymästä kuin ratkaista jälkikäteen. — Kiitoksia.

18.45 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Realismi voittaa naivismin mutta valitettavasti usein vasta viiveellä. Näiden lakialoitteiden avulla ripaus realismia toivottavasti saadaan suomalaiseen lainsäädäntöön mukaan.

Niputan tässä Vestmanin ja edustaja Kauman lakialoitteet samaan pakettiin — ymmärtääkseni ne ovat samansuuntaisia tavoitteiltaan ja lainkohdiltaan. Kysymys on siis siitä, että kansalaisuuslakia muutetaan siltä osin, että kansalaisuuden menettäminen on mahdollista, jos on kaksoiskansalaisuus olemassa, ja toisaalta sitten rikoslakia kiristetään siltä osin, mikäli on matkustanut terrorismirikoksen tekemistä varten toiseen maahan tai jos on mukana terroristisessa järjestössä.

Otan tässä otteen edustaja Vestmanin lakialoitteesta: ”Kyse on henkilöistä, jotka ovat vapaasta tahdostaan kääntäneet selkänsä suomalaiselle yhteiskunnalle ja arvoille ja lähteneet vierastaistelijoiksi raakalaismaisen terroristijärjestön riveihin.” Kysymys on siis siitä, että nämä henkilöt eivät kunnioita vähimmässäkään määrin niitä kansainvälisiä sopimuksia, jotka koskevat ihmisarvoa tai sodankäyntiä, tai yleensä mitään sellaista inhimillistä, minkä pitäisi olla itsestäänselvää. Kaikki tuntuu olevan mahdollista ja sallittua. Meidän on otettava tiukempi linja tällaiseen toimintaan, niin kuin näissä lakialoitteissa on tehty.

Pienenä yksityiskohtana tästä Kauman aloitteesta: Minulle tuli kysymys, että mistä tämä sivulla 1 oleva luku 390 on tullut. Täällä sanotaan, että ”terrorismintorjunnan kohdehenkilöiden lukumäärä on tällä hetkellä noin 390 suojelupoliisin mukaan”. Ei tarvitse olla tie-

dusteluvalvontavaliokunnan jäsen, eikä tarvitse olla minkään muunkaan salaisen tiedon äärellä — riittää, kun katsoo netissä olevasta supon juhlavuosikirjasta, sieltä nämä luvut ovat löydettävissä.

18.48 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset esittävät omassa ohjelmassaan, että kaikki terrorismirikoksiin syyllistyneet kansalaistetut henkilöt on automaattisesti tuomittava menettämään Suomen kansalaisuus. Nämä edustaja Kauman ja Vestmanin esitykset ovatkin mielestäni kannatettavia, sillä Suomi on harjoittanut viime vuodet aivan liian löysää kansalaisuuspolitiikkaa, toisin kuin monet muut Länsi-Euroopan valtiot, joissa kansalaisuuden ehtoja on päinvastoin kiristetty.

Meillä on Suomessa kansalaisuusyleissopimuksen rajoissa mahdollisuus laajentaa kansalaisuuden menettämisen perusteita. Miksi siis emme hyödyntäisi tätä liikkumavaraa mahdollisimman täysimääräisesti? Aloitteessa erittäin kannatettavaa on kansalaisuuden menettäminen jo kahden vuoden pituisesta vankeus- tai yhdistelmärangaistuksesta nykyisen viiden vuoden sijaan. Kuten viimeisintä lakimuutosta tehtäessä lausuntokierroksellakin esiin tuli, vaatimus vähintään viiden vuoden tuomitusta vankeusrangaistuksesta rajaa mahdollisten tapausten joukkoa aivan liian pieneksi. Samaisella lausuntokierroksella tuli myös esiin, että kansalaisuus pitäisi voida menettää muiden kuin ehdotuksessa mainittujen rikosten perusteella. Siksi mielestäni myös matkustamista terrorismirikoksen tekemistä varten koskevaa rangaistussäännöstä tulisi muuttaa. Suomella on tämän rangaistusasteikon osalta merkittävä kansallinen harkinnanvara, joka meidän olisi hyvä hyödyntää.

18.50 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Ensi alkuun ajattelin, etten nyt tämän asian yhteydessä muistele menneitä, mutta kun nyt nämä aloitteet laatineet edustajat itse halusivat yhdistää nämä aloitteensa kokoomuksen yleisempiin pyrkimyksiin puolueena ja ryhmänä, niin en malta olla muistuttamatta siitä, kuinka merkillistä on, että kun kokoomuksella oli koko edellisen eduskuntakauden hallussaan sisäministerin paikka ja suuren osan eduskuntakautta hallussaan oikeusministerin paikka, niin miksi tällaiset terrorismilainsäädännön tiukentamishankkeet eivät edenneet silloin? Hallituksessa ei niitä kukaan olisi varmasti vastustanut, ei ennen eikä jälkeen hallituksen uudelleenmuodostamisen kesällä 17, näin uskon. Miksi niitä ei silloin edistetty, kun olisi ollut helpompaa?

Tämänhetkinen hallitus tuntuu pyrkivän enemmänkin hankkimaan Suomeen näitä henkilöitä, jotka olisivat epäiltyjä näistä teoista, kuin pyrkivän saattamaan heitä vastuuseen teoistaan. Eli onko tämä nyt jotain profiloitumista oppositiossa, vai mistä tässä on kysymys? Kun näitä suojelupoliisin kohdehenkilöitä, joista äsken puhuttiin, tuli rajan yli vuonna 15 ja heidän laukkujaan kannettiin suomalaisten varusmiesten toimesta Tornion vastaanottokeskukseen, silloinen sisäministeri Orpo oli sitä mieltä, että näiden tulijoiden motiivien epäily on rasismia. Onko nyt sitten tapahtunut jonkinlainen arvopohjan muutos — sitä en tiedä, mistä on kysymys.

Mutta itse aloitteisiin jos menemme, niin nämähän ovat tietysti kannatettavia. Totta kai olisi hyvä asia, jos terrorismirikoksen kriminalisointia tehostettaisiin, jos tulisi menettämisseuraamus kaksoiskansalaisuudelle terrorismirikoksiin syyllistyneille ja jos terroristisessa tarkoituksessa matkustamista pystyttäisiin kriminalisoimaan tehokkaammin, joskin epäilen, että tähän jäisi nyt näillä esityksillä sellainen aukkokohta, että entä jos henkilö onkin matkustanut sinne aiemmin ennen kuin lainsäädäntö on tullut voimaan ja nyt oleskelee siellä, voidaanko hänet tuomita tämän lainsäädännön nojalla siellä oleskelemisesta? Ja jos

teoriassa voitaisiinkin, miten käytännössä se näyttö siihen kerättäisiin? Olen toki sitä mieltä, että tämä on enemmänkin tahtokysymys. Kyllä ne keinot löytyvät, jos tahto tähän löytyy, mutta olisin vähän pessimistinen suomalaisten oikeusoppineiden laintulkintojen ja perusoikeuksien tulkintojen suhteen. Niitä on tässä tullut nähdyksi.

Tällaisten lakialoitteiden lisäksi tarvittaisiin ehdottomasti aiemmissa puheenvuoroissa mainittu perussuomalaisten esitys kansalaisuuden saamisen ehtojen tiukentamisesta. Ja lisäisin itse vielä siihen, että myös kaksoiskansalaisuuden saamista ylipäänsä pitäisi tiukentaa niin, että ei olisi mikään automaatio saada kaksoiskansalaisuus ikään kuin subjektiivisena oikeutena ehdot täyttäessään, vaan sille pitäisi olla jokin peruste, miksi joku henkilö haluaa olla yhtä aikaa sekä Suomen että jonkin toisen maan kansalainen. Sellainen peruste voi olla esimerkiksi, jos henkilön vanhemmat ovat Suomesta ja tästä kyseisestä toisesta maasta, mutta ei noin vain. Sellainen, että se joka maahan tulee, shoppailee kansalaisuuksia ja ottaa Suomen kansalaisuuden, pitää entisen kansalaisuuden, käy kotimaassaan lomailemassa terroristisessa tarkoituksessa tai vähemmän terroristisessa tarkoituksessa — ei tämä voi olla eduskunnan tahto, että Suomen kansalaisuuksilla tehdään tällaista pelleilyä.

Ylipäänsäkin, kun näistä asioista puhutaan, niin pitäisi olla enemmänkin lähtökohta ja nykytila kuin mikään tavoitetila se, että meidän lainsäädäntömme maahanmuuttopolitiikan ja terrorismin suhteen olisi niin tiukkaa kuin kansainvälisten sopimusten ja EU-sääntelyn puitteissa on mahdollista. Ja vasta sitten, kun se on niin tiukkaa kuin näiden sopimusten puitteissa on mahdollista, absoluuttisesti niin tiukkaa, käytäisiin miettimään, pystytäänkö näitä sopimuksia jollain tavalla muuttamaan. Nyt tuntuu keskusteluilmapiiri enemmänkin olevan se, että sopimuksia käytetään keppihevosena sanomaan, että mitään ei voida muuttaa. Tähän retoriikkaan törmää yhtenään, että kansainväliset sopimukset tämän kieltävät, mutta kun ne eivät kiellä. Kysymys on vain tahdosta.

18.54 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Sekä edustaja Kauman että edustaja Vestmanin lakialoitteet terrorismilainsäädännön tiukentamiseksi ovat varsin kannatettavia. Edustaja Kauma siis ehdottaa, että terroristisen yhteenliittymän tai ryhmän toimintaan osallistuminen tarkoituksena terroristirikoksen tai -rikosten tekeminen olisi rangaistavaa vähintään neljän kuukauden ja enintään kahdeksan vuoden vankeusrangaistuksen uhalla. Edustaja Vestman puolestaan esittää, että matkustamisesta terrorismirikoksen tekemistä varten voitaisiin tuomita vastaavan mittaiseen vankeusrangaistukseen.

Näihin molempiin lakialoitteisiin sisältyy lisäksi ehdotus, jonka mukaan mainittuun rikokseen syylliseksi todettu täysi-ikäinen henkilö voisi menettää Suomen kansalaisuuden, jos hänet olisi tuomittu vähintään kahdeksi vuodeksi rangaistukseen. Nykyisen kansalaisuuslain mukaan kansalaisuuden menettämiseen vaaditaan vähintään viiden vuoden rangaistus.

Arvoisa puhemies! Terrorismirikoksiin on suhtauduttava äärimmäisellä vakavuudella. Suomen ja suomalaisten turvallisuus voidaan taata ainoastaan siten, että terrorismille on täysi nollatoleranssi. Se on erityisen tärkeää, kun muistetaan, että Suomessa on suojelupoliisin uhka-arvion mukaan useita satoja henkilöitä, jotka toimivat terroristiryhmien hyväksi. Kuten tässä edellä todettiin, suojelupoliisin terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden lukumäärä on tällä hetkellä lähes 400 henkilöä ja määrä jatkaa edelleen kasvuaan. Lisäksi mainittujen kohdehenkilöiden yhteydet kansainväliseen terrorismiin ovat suojelupoliisin

mukaan lisääntyneet ja yhä suurempi osa heistä on osallistunut aseelliseen toimintaan tai vastaanottanut terroristista koulutusta.

Suojelupoliisi on myös todennut hiljattain, että Irakin ja Syyrian konfliktialueilta Suomeen mahdollisesti palaavat henkilöt todennäköisesti lisäävät Suomeen kohdistuvaa terrorismin uhkaa. Ja viimeistään kesä 2017 osoitti, ettei uhka ole pelkästään teoreettinen.

Arvoisa puhemies! Terrorismin uhkaan on varauduttava äärimmäisen huolellisesti. Suomi on säilytettävä mahdollisimman turvallisena maana. Olemme olleet siitä takavuosina tunnettuja myös maailmalla. Valitettavasti tilanne on muuttunut viime vuosina huolestuttavaan suuntaan, silti hallitukset eivät ole juurikaan puuttuneet asiaan. Lainsäädäntöämme on kehitettävä ripeästi siten, että terrorismin torjumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi tehdään kaikki tarvittavat toimenpiteet. Suomen tulee ottaa mallia muiden maiden tiukemmista terrorismilaeista, ja kuten puheenjohtaja Halla-aho edellä totesi, on myös Suomen kansalaisuuden myöntämisen ehtoja syytä tiukentaa tuntuvasti, kuten perussuomalaiset ovat useaan otteeseen täällä eduskunnassa esittäneet.

Arvoisa puhemies! Ikävä kyllä, näyttää käyvän niin, [Puhemies koputtaa] että näiden muutosten tiukennusten toteuttaminen jää seuraavan hallituksen hartioille.

18.57 **Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus on hyvän yhteiskunnan vahva perusta, ja on tärkeää, että eduskunta kykenee reagoimaan uusiin turvallisuusuhkiin. Viime vuosina kansainvälinen terrorismi on saanut aivan ennennäkemättömiä muotoja, ja nyt tässä lakialoitteessa tietysti reagoidaan siihen, että Suomesta on lähdetty — ainakin itse sanoisin — yllättävän suurinumeroisesti mukaan perustamaan kalifaattia.

Kalifaattihan ei tullut millään tavalla kansainvälisesti tunnustetuksi, mutta kalifaatin johto julisti sotaa länttä vastaan, ja kun Suomikin kuuluu länteen, niin silloin kalifaatti ikään kuin oli sodassa Suomea vastaan. Joten on mielestäni erittäin perusteltua, että henkilöt, jotka ovat millään tavalla osallistuneet kalifaatin toimintaan, sen tukemiseen tai sitten vielä osana tätä kalifaatin toimintaa syyllistyneet sellaisiin tekoihin, jotka ovat rikoksia, rikoksia ihmisyyttä vastaan, niin tulee ilman muuta pyrkiä nyt ankarasti tuomitsemaan sen mukaan, mitä kansainväliset sopimukset ja paikallinenkin lainsäädäntö siellä alueella näistä asioista sanoo.

On myös erittäin tärkeää, että nyt saadaan näitten lakialoitteitten myötä Suomen lainsäädäntöä muutettua niin, että tosiaan eksplisiittisesti kirjoitetaan auki se, mikä ei ole Suomessa hyväksyttävää: ei ole hyväksyttävää osallistua tällaiseen kansainväliseen terrorismiin millään tavalla. Se pitää olla aivan selvää, siitä pitää olla selkeät ja riittävän ankarat rangaistukset ja myös tosiaan tämä mahdollisuus Suomen kansalaisuuden menettämiseen. Joten tässä mielessä edustaja Kauma ja edustaja Vestman ovat aloitteillaan tehneet hyvää työtä.

Toivottavasti tosiaan tämä asia voisi nyt mahdollisimman yksituumaisessa eduskunnassa edetä ripeästi sitten lainsäädännöksi asti joko tuolla valiokunnassa niin, että lakialoitteitten pohjalta saadaan mietinnöt aikaan, tai sitten niin, että maan hallitus ottaisi tämän asian vakavasti. On tärkeää, että tässä keskustelussa ainakin eduskunta on vaikuttanut hyvin yksituumaiselta.

19.00 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Todella vuosi sitten edellinen hallitus silloisen sisäministeri Mykkäsen johdolla linjasi useita toimia seksuaalirikollisuuden ja maahanmuuttajataustaisen rikollisuuden torjumiseksi. Tämä Ulrik-ohjelma on nyt valitettavas-

ti Marinin hallituksen toimesta laitettu ilmeisesti johonkin pöytälaatikkoon, koska näitä erinomaisia toimenpiteitä ei ole viety eteenpäin.

Nostan näistä esille nyt kaksi, jotka ovat kokoomuksen tällä viikolla julkaisemassa terrorismin torjuntaa koskevassa ohjelmassakin mukana.

Ensinnäkin, Suomessa oleskeluluvalla ilman kansalaisuutta olleiden osalta pitäisi tuomion terrorismiin osallistumisesta ulkomailla johtaa karkotukseen jo ennen paluuta Suomeen. Eli lakia olisi muutettava siten, että karkotuspäätös voi koskea myös ulkomailla olevaa henkilöä ilman, että hän palaa tänne Suomeen kuultavaksi.

Toiseksi, Suomessa olisi otettava käyttöön rajamenettely, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä henkilöä menettelyn aikana maahan. Tällä muutoksella ehkäistäisiin ja vaikeutettaisiin turvapaikkajärjestelmän käyttämistä henkilöiden terroristisessa tarkoituksessa maahan soluttautumisen väylänä.

Tämä on todella jo edellisen hallituksen toimenpideohjelma, jota me kokoomuksessa nyt patistamme Marinin hallitusta viemään eteenpäin.

Tuossa edustaja Mäkelä otti esille, että mitä toimenpiteitä edellinen hallitus sitten teki. Toin omassa puheenvuorossanikin esille sen, että matkustaminen terroristirikoksen tekemistä varten todella kriminalisoitiin, lisättiin rikoslakiin vuonna 2016, ja vuonna 2018 tähän kyseiseen pykälään tehtiin edelleen tarpeellisia muutoksia. Samoin huhtikuussa 2019 tehtiin kansalaisuuslakiin muutos, jonka nojalla kansalaisuuden voi menettää henkilö, joka on syyllistynyt Suomen elintärkeitä etuja vastaan kohdistuneeseen vakavaan maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikokseen. Nämä ovat niitä toimenpiteitä, joita edellinen hallitus jo teki terrorismin torjumiseksi, ja nyt tätä työtä on nykyisen hallituksen ehdottomasti jatkettava.

Haluan lisäksi todeta, että kun tuossa edustajat perussuomalaisista toivat esille sen, että kansalaisuuden saamisen vaatimuksia pitää tiukentaa, niin olen tismalleen samaa mieltä. Paitsi että tarvitaan vaatimuksia kielitaidon osalta, tarvitaan testejä sen suhteen, että on omaksuttu suomalaisen yhteiskunnan keskeisiä arvoja, ja lisäksi pitäisi laskea ainoastaan sellainen aika kansalaisuuden saamisen perusteeksi, [Puhemies koputtaa] jonka henkilö on täällä laillisesti oleskellut.

19.03 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Kokoomus esitteli tällä viikolla seitsemän konkreettista toimea terrorismilainsäädännön tiukentamiseksi, ja kun tieto meidän tiedotustilaisuudestamme tuli, Marinin hallitus piti oman tiedotustilaisuuden, ja mitä he tekivät? He kertoivat perustavansa työryhmän. Nyt tuntuu siltä, että nämä terrorismilainsäädännön toimet, joihin edellä muun muassa edustaja Vestman viittasi, on tämän nykyisen hallituksen toimesta laitettu pöytälaatikkoon, ja nyt niitä ei olla eteenpäin viemässä, ja täytyy kyllä kysyä — tai kysyisin, jos täällä olisi joku keskustalainen tai muun hallituspuolueen edustaja paikalla — miksi keskusta ei enää näitä tiukennuksia tällä kaudella ole eteenpäin viemässä vaan on tyytynyt siihen, että vihreiden kanssa nämä lainsäädännön tiukennukset eivät etene.

Edustaja Vestman toi esille viime kaudella tehtyjä tiukennustoimenpiteitä. Muutamia niitä tehtiin, muun muassa tämä matkustaminen terroristisessa tarkoituksessa taikka näille alueille, mutta nyt meillä on se ongelma edelleen, että esimerkiksi al-Holin vankileirillä olevien kohdalla ei tätä lainsäädäntöä pystytä käyttämään, sillä he ovat matkustaneet ennen lain voimaantuloa näille alueille, ja sen takia, niin kuin meidän puheenjohtaja Petteri

Orpo eilen totesi, lainsäädäntöä pitäisi tehdä silloin kun on tyyntä eikä siinä vaiheessa kun on myrsky, ja sen takia me nyt haluamme näitä lakeja tiukentaa.

Edustajat Kauma ja Vestman ovat tehneet kaksi konkreettista esitystä. Terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisointi oli jo viime kaudella esillä. Silloin se itse asiassa taisi törmätä siihen, että sen määritteleminen oli hankalaa, ja olemme kokoomuksessa ratkoneet tätä tilannetta valmiiksi Marinin hallituksenkin käytettäväksi, ja esitys lähtisi siitä, että tehdään päivittyvä lista näistä terroristijärjestöistä, joihin matkustaminen tai liittyminen tai joiden toiminnan tukeminen aiheuttaisi tämän toimenpiteen, jota tässä Kauman ja Vestmanin lakialoitteissa esitetään. Toisaalta sitten kansalaisuuden menettäminen yhtenä toimenpiteenä olisi varsin perusteltu niissä tilanteissa, kun henkilöllä on kaksoiskansalaisuus.

Arvoisa puhemies! Yksi, mikä pitäisi Suomessa myös vakavasti ottaa, on varmuusvankeusjärjestelmän käyttöönotto. Olen siitä itse hallitukselle tehnyt esityksen, ja se on myös kokoomuksen seitsemän kohdan toimenpideohjelmassa. Sen tavoite olisi nimenomaan tämäntyyppisissä rikoksissa mutta myös vaikkapa koulusurmissa ja tämäntyyppisissä varmistaa se, että henkilöitä ei tarvitsisi laskea vapaaksi niissä tilanteissa, kun heille on tuomittu rikoksesta päivästä päivään istuttava tuomio mutta ei elinkautista.

19.06 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Näiden terroristilakien osalta kysymys on meidän kaikkien suomalaisten turvallisuudesta, ja siinä mielessä olen todella harmissani, että täällä ei ole yhtään hallituspuolueiden edustajaa. Toivon, että se ei tarkoita sitä, että he eivät ole riittävän kiinnostuneita suomalaisten turvallisuudesta.

Edustaja Kiuru, kysyitte, mistä ovat peräisin nuo 390 henkilöä, jotka lakialoitteen perusteluihin oli kirjattu. Tämä on suoraan suojelupoliisin tiedoista, ja se ehkä kuvastaa hyvin suomalaista yhteiskuntaa: haluamme olla avoimia ja läpinäkyviä tiedoissamme, myöskin silloin kun kysymys on suomalaisten turvallisuutta uhkaavista henkilöistä.

Edustaja Mäkelä, puhuitte kansainvälisistä sopimuksista ja siitä, että Suomessa meillä on tapana vedota siihen, että jotain lakiuudistusta ei voida tehdä siitä syystä, että kansainväliset sopimukset estävät jotain tai muuta. Olen kyllä itse sitä mieltä, ehkä vähän samoilla linjoillakin teidän kanssanne siinä, että jollain tavalla outoa on se, että kun kuitenkin Norja, Tanska, Ranska ja muut EU-maat ovat samoissa kansainvälisissä sopimuksissa ja ihmisoikeussopimuksissa kuin mekin, niin kuinka ne sitten pystyvät tekemään näitä lainsäädännöllisiä uudistuksia, mutta me emme. Sama koskee myöskin tätä tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimusta, eli jos nämä kynnyskysymykset on pystytty ylittämään noissa muissa maissa, miksi sitten ei meillä.

Sitten yksi kysymys on myöskin tämä jälkijättöisyyden vika, mikä meissä suomalaisissa on. Eli täällä äsken muun muassa edustaja Heinonen nosti esiin tämän lakimuutoksen, joka tehtiin viime kaudella, jolla terroristisessa tarkoituksessa Isisin alueelle matkustaminen kriminalisoitiin, ja se tuli voimaan 2016. Mutta siihen sisältyy kaksi ongelmaa, minkä vuoksi sitä lain tulkintaa ei voida riittävän hyvin toteuttaa henkilöiden kohdalla: se, että ensinnäkin moni heistä oli jo matkustanut sinne ennen tämän lain voimaantuloa, ja sitten toisaalta myöskin se, miten näytetään toteen se, että kysymys on nimenomaan terroristisesta tarkoituksesta. Siinä mielessä sotatoimialueelle matkustamisen kriminalisointi jo ennalta olisi hyvin tärkeää. Nyt kun Isis mahdollisesti lähtee tekemään uutta kalifaattia jonnekin toiseen paikkaan ja me näemme, mihin se sitten muovautuu, niin silloin voidaan hyvinkin tarkkarajaisesti osoittaa maantieteellinen alue, minne matkustaminen voidaan kriminali-

soida, jolloin jo siltä osin tulee yksiselitteiseksi, että se, joka sinne lähtee, tietää, mihin on ryhtymässä, ja se on silloin rangaistavaa.

Olen sitä mieltä, että me Suomessa olemme olleet kaiken kaikkiaan liian sinisilmäisiä lainsäädännössämme. Se kuvastaa ehkä hyvin meidän rikoslakimme ajattelua muutenkin. Olemme hyvin varovaisia lain muokkaamisessa sen suhteen, että rangaistusasteikkoa kiristettäisiin. [Puhemies koputtaa] Olemme liian sinisilmäisiä, ja tässä meidän on tultava realismin piiriin ja tehtävä samat muutokset, mitä muissa länsimaissa on tehty.

19.09 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kauma piti hyvän puheenvuoron. Varmaan on syytä vielä täydentää sillä tavalla, ettei kenellekään jää väärää käsitystä: kun sanoit, että Suomesta sotatoimialueelle matkustaminen on kriminalisoitava — eikö niin — olen täsmälleen samaa mieltä. Siihen on varmasti syytä tässä yhteydessä tuoda se näkökulma, että on joitakin tahoja, joiden on syytä saada sinne edelleen jatkossakin matkustaa — kriisinhallintatehtävät, erilaisiin neuvotteluihin Suomen edustajana osallistuvat avustusjärjestöjen työntekijät ja näin poispäin. Varmasti tämä oli teidänkin ajatuksenne henki.

Näistä ihmisoikeuksista vielä. Herkästi sanotaan, että okei, olemme nyt tuomassa tällaista pamppulinjaa, mutta itse asiassa tämä on niin kuin pehmeää politiikkaa. Nämä ihmiset, jotka matkustavat terroristisessa tarkoituksessa, ovat polkemassa ihmisoikeuksia. He ovat ihmisiä, jotka ovat valmiita omassa viiteryhmässään terroristisissa järjestöissä käyttämään väkivaltaa, joka ylittää länsimaisen ihmisen kaikki olemassa olevat mielikuvituksen rajat. Siellä on orjuutta, siellä on absoluuttista naisten hyväksikäyttöä, puhumattakaan kokoontumisvapaudesta, sananvapaudesta, tämän tyyppisistä asioista. Mutta siis pelkästään jo orjuus: voisi ajatella, että orjuus on jotain sellaista, joka on jäänyt historiaan 1860-luvulla USA:n sisällissodan jälkeen ja myöhemmissä vaiheissa joissakin [Puhemies koputtaa] muissa maissa, mutta edelleen maailmassa on miljoonia ja miljoonia orjia. Minä en muista, mikä se luku on, oliko se 20 miljoonaa vai mikä se arvio on, mutta aivan käsittämättömän suuri luku, joka erilaisissa yhteyksissä on orjuudessa tai orjuutta muistuttavissa tilanteissa.

19.12 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Useat edustajat ovat nostaneet esille taannehtivuusongelman. On totta, että matkustaminen terroristisessa tarkoituksessa kriminalisoitiin vasta sen jälkeen, kun valtaosa niistä henkilöistä, jotka Syyrian ja Irakin konfliktialueille ovat lähteneet, oli jo sinne alueelle mennyt. On aivan totta, että tämä on ongelma taannehtivuuden kannalta eli tätä rikoslain rangaistussäännöstä ei näihin henkilöihin voida soveltaa, mutta juuri tämän takia edustaja Kauman lakialoitteessa esitämme, että myös sellaisen terroristijärjestön toimintaan osallistuvan henkilön kohdalla, joka on saanut tuomion tämän rangaistussäännöksen perusteella, jota esitämme rikoslakiin lisättäväksi, tämä tuomio johtaisi kansalaisuuden menettämiseen kaksoiskansalaisten osalta. Tämä olisi omiaan nyt paikkaamaan tätä taannehtivuuskiellon tuomaa ongelmaa.

19.13 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vielä muutama huomio näihin esitettyihin näkökohtiin.

Tämä kysymys näistä kansainvälisistä sopimuksista ja niiden sitovuudesta, niin esimerkkinä tämä al-Holin leirin tapaus: Kun koko joukko lainoppineita otti sellaisen kannan julkisuudessa, että Suomella olisi velvoite auttaa aikuisia, mutta sitten oikeuskansleri otti-

kin kannan, ettei sellaista velvoitetta ole, ja samoja sopimuksia noudattavat pohjoismaiset maat ottivat sellaisen kannan, että aikuisia ei auteta, niin tämä tilanne on varsin erikoinen näiden kyseisten lainoppineiden uskottavuuden kannalta. Kuitenkaan näiden lainoppineiden uskottavuutta ei millään tavalla tämä tunnu vahingoittaneen, koska nämä samat henkilöt edelleenkin juoksevat, elleivät päivittäin niin viikoittain, eduskunnassa kuultavina asiantuntijoina lakivaliokunnassa, perustuslakivaliokunnassa nostamassa suuret kokouspalkkiot, ohjaamassa lainsäädäntötyötä tässä maassa, mitä tämä kansan valitsema eduskunta pystyy säätämään. Heidän tulkintansa näistä kansainvälisistä sopimuksista ja ihmisoikeussopimuksista vaikuttaa eduskunnan työhön enemmän kuin moni haluaisi kuvitellakaan.

Yleisemminkin, jos puhutaan kriminaalipolitiikasta, niin joissakin rikoksissa tuomitaan rangaistusasteikolla paljon jyrkempiä rangaistuksia kuin toisissa rikoksissa, joissa olisi periaatteessa sama rangaistusasteikko, ja ulkomaalaislain kirjain mahdollistaisi aivan erilaisia tulkintoja karkottamisesta kuin käytännössä toteutetaan. Hyvänä esimerkkinä tästä on tämä kansalaisaloite ulkomaalaisten seksuaalirikollisten karkottamisesta, joka olisi toteutuessaan suorastaan lieventänyt nykyistä lainsäädäntöä. Tilanne on siinä mielessä nurinkurinen, että kansalaiselle näyttäytyy aivan oikein, että karkotukset eivät toimi, karkotuksia haluttaisiin tiukentaa, mutta kuitenkin ehdotetaan lainsäädäntöä, joka olisi lievempi kuin nykyinen. Mistä tulee tämä ero tulkinnan ja lainsäädännön välillä? Ei se ole eduskunnan syytä, se on lainoppineiden syytä. Mitä tälle sitten pitäisi tehdä, onkin vaikeampi kysymys. Ihmiset näitä asioita tulkitsevat, ja epäilenpä, että näiden tulkitsevien ihmisten johdosta myös jatkossa on vaikeuksia saada näitä asioita oikealle tolalle.

19.15 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Jäin miettimään tuota edustaja Kiurun kysymystä siitä, voisiko kukaan sitten sinne sotatoimialueelle matkustaa, ja varmasti tähän joitakin poikkeuksia jouduttaisiin tekemään, muun muassa humanitäärinen tarkoitus ja niin edelleen. Se on sitten sitä lainsäädännön finanssipuolta, millä tavalla se hoidettaisiin.

Haluan myös tuoda esiin mielipiteeni siitä, että olen samaa mieltä kuin edustaja Mäkelä ja edustaja Halla-aho täällä aikaisemmin, että kyllä minustakin kansalaisuuden saamisen perusteita kannattaisi katsoa kriittisemmin kuin nyt on katsottu. Siellä on varmasti kiristämisen varaa siinä, kuinka pitkään täällä Suomessa oleskellaan ja kuinka hyvin esimerkiksi kieltä osataan. Erilaisten tutkimustenkin mukaan nimenomaan se kielen osaaminen on ollut aika iso kynnyskysymys monelle.

Sen lisäksi haluaisin vielä tuoda täältä kokoomuksen seitsemän kohdan listalta yhden asian esiin, ja se on, että Suomessa oleskeluluvalla ilman kansalaisuutta olleiden osalta tuomion terrorismiin osallistumisesta ulkomailla tulee johtaa karkotukseen ennen paluuta Suomeen ja että lakia tulee muuttaa sillä tavoin, että karkotuspäätös voisi koskea myös ulkomailla olevaa henkilöä ilman, että hän palaa edes käsittelyn ajaksi Suomeen. Minun mielestäni tämä olisi sellainen asia, joka myöskin siihen oikeusministerin työryhmään kannattaisi ottaa pohdittavaksi.

Sitten vielä lopuksi haluan todeta sen, että tietenkin terrorismirikosten osalta keskeistä on niiden ennalta ehkäiseminen, ja se on myöskin hyvin tärkeä osa sitä, minkä takia myöskin nämä lakialoitteet on tehty, mutta samalla tarvitaan myöskin viranomaisyhteistyötä. Esimerkiksi biometristen tunnisteiden välittäminen eri viranomaisille toisiin maihin ja matkustajalistojen välittäminen ja tämän tyyppiset asiat ovat hyvin tärkeätä työtä. Samoin kuin se, millä tavalla sitten sitä todistusaineistoa itse paikan päällä kerätään siellä kalifaa-

tin alueella ja sieltä, mistä taistelijat ovat jo poistuneet. Todisteiden kerääminen tulee olemaan iso kysymys, kun näitä henkilöitä loppujen lopuksi saatetaan oikeuden eteen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.